

Warszawa, 7 sierpnia 2010

Informacja dotycząca aktualnych działań WG SUHiTo

Autor: dr Beata Makowska (Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków) reprezentująca Polskę w Working Group SUSTAINABLE HISTORIC TOWNS

*SUSTAINABLE HISTORIC TOWNS
Urban Heritage - Good for the Climate*

Working Group SUSTAINABLE HISTORIC TOWNS; (WG SuHiTo) jest jedną z Roboczych Grup Baltic Heritage Co-operation, funkcjonującej od 1998 roku z inicjatywy Ministrów Kultury państw bałtyckich w ramach współpracy w dziedzinie dziedzictwa kulturowego.

WG SuHiTO poszukuje, propaguje i promuje metody ochrony i zrównoważonego rozwoju miast historycznych. Członkami BSS Heitage Co-operation są przedstawiciele: Danii, Estonii, Finlandii, Islandii, Litwy, Łotwy, Niemiec, Norwegii, Polski, Rosji i Szwecji.

Eksperti z dziedziny związanych z dziedzictwem kulturowym, naukowcy i planiści z większości tych krajów tworzą zespół WG SuHiTo; Przewodniczącym Grupy jest architekt Dag Reinar z Norwegii. W czasie swojej działalności grupa podejmowała następujące projekty:

- w latach 2003 – 2005 - *Sustainable Historic Towns – Urban Heritage as an Asset of Development* Raport z projektu został opublikowany pod tym samym tytułem pod redakcją Marianne Lehtimäki, ISBN 951-616-141-3 i może być zamówiony w National Board of Antiquities, Post Box 169, 00511 Helsinki, oraz jest prezentowany na stronie: <http://www.nba.fi/en/sustainablehistorictowns>
- w latach 2007-2008 - *Communicating Heritage in Urban Development Processes* took place 2007-08 współfinansowany przez Nordic Council of Ministers. Oparty był na wynikach wcześniejszego projektu Informacja jako narzędzie służące społecznemu uczestnictwu i urbanistyczno-kulturowa analiza DIVE jako narzędzie planistyczne. Raport z tego projektu dostępny jest na stronie http://www.riksantikvaren.no/Norsk/Arbeidsomrader/Byer_og_steder/Co-Herit/The_project.
- W czerwcu 2010 Dag Arne Reinar Przewodniczący WG SuHiTo złożył aplikację do Nordic Council of Ministers na kolejny projekt pt. **SUSTAINABLE HISTORIC TOWNS Urban Heritage – Good for the Climate**

OPIS PROJEKTU

Założenia: Obecna sytuacja klimatyczna inicjuje ekonomiczne i środowiskowe wyzwania również dla sektora dziedzictwa kulturowego. Zgodnie ze stanowiskiem IPCC (UN's Intergovernmental Panel on Climate Change) zarejestrowane zmiany klimatyczne ostatnich 50. lat w przeważającej mierze są skutkiem działalności ludzkiej. IPCC podkreśla ważność sektora budownictwa

w opracowywaniu działań związanych z koniecznością obniżenia emisji CO₂. Zgodnie z badaniami EU sektor ten jest odpowiedzialny za 35-40% całkowitej konsumpcji energii i emisji gazów.

W statystykach norweskich wskazuje się, że 70-80% obecnie istniejących obiektów budowlanych nadal pozostanie w użytkowaniu do 2050 roku, łącznie z obecnie istniejącymi obiektami historycznymi, przy czym nie ma podstaw sądzić, że prognoza ta byłaby szczególnie inna w pozostałych krajach.

Kwestie klimatyczne mogą być podzielone na dwie zasadnicze grupy: próby obniżenia (redukcję) nadmiernej konsumpcji energii i produkcji gazów oraz łagodzenia ich skutków. Efekty zmian klimatycznych zostały zauważone w realizowanym w latach 2007-2009 wcześniejszym projekcie WG. Niektóre dyrektywy EU, szczególnie EPBD (w Polsce znana pod nazwą Energetyczna Certyfikacja Energetyczna Budynków) spowodowała zmiany w dziedzinie planowania realizacji i legislacji obiektów budowlanych. Oczekuje się, że wkrótce następane nowe standardy stopniowo zmienią warunki projektowania, jak i użytkowania obiektów już istniejących, choć EPBD dopuszcza zwolnienie z wymogów dyrektywy obiekty wpisane do rejestru zabytków. Niemniej obiekty, które nie będą spełniały *warunków środowiskowych* mogą z czasem stać się mniej atrakcyjne na rynku i w konsekwencji bardziej narażone na niekorzystne skutki działań rozwoju przestrzennego. Duża część historycznych obiektów i zespołów budowlanych oraz tych ostatnio wzniesionych może być odpowiednio dostosowana poprzez wykorzystanie relatywnie prostych metod tj. poprawę parametrów stolarki okiennej i drzwiowej, stosowanie materiałów izolacyjnych. Niektóre budynki zabytkowe są jednak wyjątkowo wrażliwe na bezkrytyczne stosowanie współczesnych technologii i będą wymagały subtelniejszych rozwiązań.

Chociaż miasta historyczne Norwegii i innych krajów basenu Morza Bałtyckiego są zróżnicowane pod względem morfologii urbanistycznej, tradycji budowlanej w kwestiach działań klimatycznych wykazują pewne analogie w stosowaniu próbnych rozwiązań. Poszukiwanie i rozwój najlepszych praktyk odnośnie powszechnych problemów i wyzwań środowiskowych powinny być zatem efektem pracy międzynarodowych i multidyscyplinarnych gremiów, jakim jest również WG SuHiTo.

GŁÓWNE CELE PROJEKTU

Projekt jest adresowany do miast historycznych basenu Morza Bałtyckiego. Nawiązywać będzie do zdiagnozowanej światowej sytuacji ekologicznej. Celem głównym jest promowanie i inicjowanie najlepszych praktyk dotyczących dziedzictwa kulturowego, planowania przestrzennego i konserwacji oraz zarządzania dziedzictwem kulturowym miast historycznych, w oparciu o transgraniczną wymianę pomysłów, wiedzy i baz danych w tej dziedzinie.

Projekt zostaje podzielony na dwie fazy czasowe i tematyczne.

Pierwsza faza realizowana w 2011 roku dotyczyłaby podsumowania stanu wiedzy, druga realizowana w latach 2011 i 2013 miałaby bardziej warsztatowy charakter. Projekt będzie podsumowany w raporcie końcowym.

Projekt skupi się na:

- zebraniu wiedzy na temat krajowych strategii i działań zmierzających do ograniczenia konsumpcji energii i emisji gazów odnośnie budynków istniejących, historycznych

- i urbanistycznych zespołów zabudowy historycznej w krajach reprezentowanych w SuHiTo
- określeniu krótkich i długich terminów analizowania i określenia wyzwań związanych ze strategią zarządzania dziedzictwem kulturowym miast, zarówno na poziomach krajowych jak i ponadregionalnych
 - poszukiwaniu najlepszych praktyk, przykładów w i poza Europą, dotyczących użycia i właściwego wykorzystania zasobu dziedzictwa kulturowego
 - poszukiwaniu i kojarzeniu współpracy różnych organizacji związanych z tematem głównym projektu
 - poprzez współpracę z innymi projektami wyłonienie najlepszych praktyk
 - promowanie rezultatów działań w grupach docelowych i społeczeństwach krajów członkowskich SuHiTo

GRUPY DOCELOWE

Sektory związane z ochroną dziedzictwa kulturowego, planowania przestrzennego, budownictwa i architektury, architekci, inżynierowie, deweloperzy, menadżerowie, właściciele nieruchomości, politycy, instytucje związane z promocją i edukacją, media.

PARTNERZY

Członkowie skandynawscy

Finlandia Oulu University in collaboration with the National Board of Antiquities (Museiverket)

Norwegia Directorate for Cultural Heritage (Riksantikvaren)

Szwecja National Heritage Board (Riksantikvarieämbetet)

INNI PARTNERZY

Estonia National Heritage Board

Łotwa State Inspection for Heritage Protection

Litwa Cultural Heritage Department in collaboration with Vilnius Gedeminas Technical Universitynie podjęła decyzji w sprawie uczestnictwa.

POLSKA

wyraziła zainteresowanie przystąpieniem do projektu w późniejszym terminie. Szczegółowych informacji nt projektu i kontakt do lidera można uzyskać w Krajowym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków.

Najbliższe spotkanie WG SuHiTo jest planowane w czasie IV Forum Dziedzictwa Kulturowego (IV Baltic Sea Regiona Cultural Heritage Forum) w Rydze.